

The Justice Sector တရားရေးကဏ္ဍ

လုံခြုံရေးကဏ္ဍအား ကောင်းမွန်သည့် အုပ်ချုပ်ရေးအတွင်း၌ရှိသော အခန်းကဏ္ဍများနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများ

ယခုစာစဉ်အတွဲများအကြောင်း

SSR၏ အခြေခံအကြောင်းအရာလက်စွဲများသည် (SSG) လုံခြုံရေးကဏ္ဍအား ကောင်းမွန်သည့်အုပ်ချုပ်မှုပေးရေး နှင့် (SSR) လုံခြုံရေးကဏ္ဍအားပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတို့တွင် ပါဝင်သည့် ခေါင်းစဉ်များ နှင့် အယူအဆများကို ကျစ်လစ်ပြည့်စုံစွာ မိတ်ဆက်ပေးထားပါသည်။ ယခုစာစဉ်အတွဲလိုက်သည် ယနေ့ခေတ် ငြိမ်းချမ်းရေးဖွဲ့စည်းမှုများကို အနှစ်ချုပ်ဖော်ပြကာ၊ အဓိကစကားလုံး အသုံးအနှုန်းများကို ရှင်းလင်းဖော်ပြ၍၊ နိုင်ငံတကာအတွေ့အကြုံအမြောက်အများကို အခြေခံလျက် အဓိကအချက်အချာကျသည့် အားပြိုင်မှုများကို မြင်သာအောင်ပြသပေးပါသည်။ SSR၏ အခြေခံအကြောင်းအရာလက်စွဲများသည် ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ်မှုပေးရေး သို့မဟုတ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတို့အတွက် သတ်သတ်မှတ်မှတ်ဖြစ်ပြီးသား စနစ်ပုံစံများ၊ ပေါ်လစီများ သို့မဟုတ် အကြံပြုချက်များကို ကြော်ငြာပေးခြင်းမဟုတ်ပါ။ ဖတ်ရှုသူများက ခေါင်းစဉ်တစ်ခုချင်းစီအပေါ်တွင် ၎င်းတို့၏အသိပညာကို တိုးချဲ့နိုင်ရန် ထပ်ဆင့်လေ့လာနိုင်မည့် ဖတ်ရှုစရာအရင်းအမြစ်များကိုသာ စီစဉ်ပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ SSR၏ အခြေခံအကြောင်းအရာလက်စွဲများသည် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာကိစ္စ၌ အုပ်ချုပ်မှုပေးရေး နှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတို့တွင် ပါဝင်ပတ်သက်သူများအတွက် ကောင်းမွန်သော SSG နှင့် SSR ဆိုင်ရာ ယနေ့ခေတ်နည်းလမ်းနည်းနာများကို နားလည်သိရှိနိုင်ရုံသာမက နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် အကဲဖြတ်နိုင်ရန်အတွက်ပါ အရင်းအမြစ်တစ်ခုပင်ဖြစ်ပါသည်။

ဤ SSR အခြေခံအကြောင်းအရာလက်စွဲ၏ အကြောင်း

ယခု SSR အခြေခံအကြောင်းအရာလက်စွဲသည် လုံခြုံရေးကဏ္ဍအား ကောင်းမွန်စွာအုပ်ချုပ်မှု (SSG) တွင်ရှိသော တရားရေးကဏ္ဍ၏ အခန်းကဏ္ဍများနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများအကြောင်း ရေးသားထားပါသည်။ တရားရေးကဏ္ဍသည် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးအား ထိန်းသိမ်းခြင်းအားဖြင့် လုံခြုံရေးအား ဆောင်ရွက်မှုပေးခြင်းတွင် တစ်ခန်းတစ်ကဏ္ဍမှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်သကဲ့သို့ လုံခြုံရေးကိစ္စဆောင်ရွက်သူများအားလည်းကောင်းနှင့် နိုင်ငံကိုသော်လည်းကောင်း တရားဥပဒေရှေ့မှောက် တာဝန်ခံစေခြင်းဖြင့် လုံခြုံရေးကဏ္ဍအား ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ကြီးကြပ်ထိန်းချုပ်မှုတွင်လည်း အခန်းကဏ္ဍတစ်ရပ်အနေဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ယခု SSR အခြေခံအကြောင်းအရာလက်စွဲသည် ကောင်းမွန်သော SSG အတွင်း တရားရေးကဏ္ဍ၏ အခန်းကဏ္ဍအတွက် အမျိုးမျိုးသောအမြင်ရှုထောင့်များနှင့် အဘယ်ကြောင့် SSR နှင့် ဆီလျော်မှုရှိကြောင်းတို့ကို ရှင်းလင်းဖော်ပြပါသည်။

ဤ SSR အခြေခံအကြောင်းအရာလက်စွဲသည် အောက်ပါမေးခွန်းများကို ဖြေဆိုပေးပါသည်-

- ▶ တရားရေးကဏ္ဍဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း? *စာမျက်နှာ ၂*
- ▶ ကောင်းမွန်သော SSG ၏ အခြေခံများက တရားရေးကဏ္ဍအပေါ် မည်သို့သက်ရောက်မှုရှိသနည်း? *စာမျက်နှာ ၄*
- ▶ နိုင်ငံအနေဖြင့်မဟုတ်ဘဲ တရားရေးဆောင်ရွက်ပေးသူများ၏ အခန်းကဏ္ဍကား အဘယ်နည်း? *စာမျက်နှာ ၄*
- ▶ တရားရေးကဏ္ဍက လုံခြုံရေးအား မည်သို့လုပ်ဆောင်သနည်း? *စာမျက်နှာ ၆*
- ▶ တရားရေးကဏ္ဍက လုံခြုံရေးကဏ္ဍအပေါ် ကြီးကြပ်ထိန်းချုပ်မှုအား မည်သို့လုပ်ဆောင်သနည်း? *စာမျက်နှာ ၇*
- ▶ တရားရေးကဏ္ဍသည် SSR ၏ အစိတ်အပိုင်း အဘယ်ကြောင့်ဖြစ်ရသနည်း? *စာမျက်နှာ ၈*

DCAF

a centre for security, development and the rule of law

တရားရေးကဏ္ဍဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း?

ဤ SSR အခြေခံအကြောင်းအရာစာစောင်က တရားရေးအား ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲပေးခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်ထိန်းချုပ်ပေးခြင်းတို့တွင် ပါဝင်သော နိုင်ငံပိုင်နှင့် နိုင်ငံအနေဖြင့်မဟုတ်သော ဌာနအဖွဲ့အစည်းများအားလုံးနှင့် ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်သူအားလုံးတို့ကို တရားရေးကဏ္ဍအဖြစ် အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ပါသည်။ ယင်းမှာ ကျယ်ပြန့်သည့် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုမှုဖြစ်ပြီး နိုင်ငံ၏ အခင်းအကျင်းတိုင်းတွင် ကွဲပြားသော ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် နိုင်ငံရေးစနစ်များ၊ ထို့အတူ စံသတ်မှတ်ချက်များ၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ရှေးဟောင်းရိုးရာများက တရားရေးကဏ္ဍအားဖွဲ့စည်းပုံနှင့် လည်ပတ်လှုပ်ရှားပုံကို အတိအကျ အကျိုးသက်ရောက်ပါသည်။

ကောင်းမွန်သော SSG အမြင်ရှုထောင့်မှဆိုလျှင် တရားရေးအား ဆောင်ရွက်ပေးမှုကို ပိုမိုမြင့်မားသော စံနှုန်းများသို့ ရောက်ရှိစေလိုသော နိုင်ငံပိုင်မဟုတ်သည့် ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်သူများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများအားလည်း တရားရေးကဏ္ဍတွင်းသို့ ထည့်သွင်းနိုင်ပါသည်။ အကြောင်းမှာ ၎င်းတို့သည် ပြည်သူလူထုဆိုင်ရာ ကြီးကြပ်ထိန်းချုပ်မှုကို ပေးသည့်အတွက်ဖြစ်ပါသည် - ယင်းတို့တွင် ဥပမာအားဖြင့် ရပ်ရွာအသိုက်အဝန်းရှိ အာဏာပိုင်များ၊ နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးအတွက် ရပ်တည်ပေးကြသူများ၊ အမျိုးသမီးများအရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ အသင်းအပင်းများနှင့် ပညာသည်အသင်းအဖွဲ့များ၊ ပညာရပ်ဆိုင်ရာနှင့် သုတေသန အဖွဲ့အစည်းဌာနများ၊ သတင်းမီဒီယာနှင့် ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ ခေါင်းဆောင်များနှင့် အခြားအလားတူသော အရာများတို့ဖြစ်ကြပါသည်။

အခြေအနေအရပ်ရပ်ပေါ်မူတည်၍ တရားရေးကဏ္ဍတွင် များစွာသော အခြေခံအစိတ်ပိုင်းများ ပါဝင်နိုင်ပါသည် (ပုံ(၁) ကိုကြည့်ပါ။)

▶ လုံခြုံရေးကဏ္ဍ နိုင်ငံအဆင့် နှင့် ဒေသန္တရအဆင့်ဆင့်တို့ရှိ လုံခြုံရေးအား ဆောင်ရွက်၊ စီမံကာ ကြီးကြပ်ထိန်းချုပ်ပေးရန် တာဝန်ရှိသော ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ နှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်များအားလုံးသည် လုံခြုံရေးကဏ္ဍတွင် ပါဝင်ပါသည်။

- လုံခြုံရေးအားဆောင်ရွက်ပေးသူများ၊ ဥပမာ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ၊ ရဲအဖွဲ့၊ နယ်ခြားစောင့်တပ်ဖွဲ့များ၊ စုံစမ်းထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့များ၊ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ရေးနှင့် စာရိတ္တပုံပြင်ရေး အဖွဲ့အစည်းများ၊ စီပွားဖြစ်နှင့် နိုင်ငံအပိုင်းမှမဟုတ်သည့် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သူများ၊ အခြားမြောက် များစွာသောအဖွဲ့အစည်းများ။
- လုံခြုံရေးအား စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် ကြီးကြပ်ထိန်းချုပ်ရေး အဖွဲ့များ၊ ဥပမာ အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများ၊ လွှတ်တော်၊ ဥပဒေအရ ကြီးကြပ်ရေးပိုင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် သီးခြားအဖွဲ့အစည်းများ၊ တရားရေးကဏ္ဍ၏ အစိတ်အပိုင်းများ၊ အမျိုးသမီးများဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် သတင်းမီဒီယာတို့ ပါဝင်သော မြင့်မားသော စံနှုန်းများဖြင့် လူထုလုံခြုံရေးဆောင်ရွက်ရာတွင် ပတ်သက်သည့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းမှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများ၊ အခြားသော အဖွဲ့များ။

စသည်တို့အားလုံးပါဝင်ပါသည်။

လုံခြုံရေးကဏ္ဍ၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ အမျိုးမျိုးရှိကြသော်လည်း SSR သည် စစ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ နှင့် စစ်တပ်မဟုတ် သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံပိုင်နှင့် နိုင်ငံပိုင်မဟုတ်သည့် ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်သူများ ပါဝင်သည့် လုံခြုံရေးအားဆောင်ရွက်ပေးသော၊ စီမံခန့်ခွဲပေးသော၊ ကြီးကြပ်ထိန်းချုပ်ပေးသော အဖွဲ့အစည်းများကို တစ်စုတစ်စည်းတည်းဖြစ်စေသည့် လုံခြုံရေးကဏ္ဍအား ကျယ်ပြန့်စွာနားလည်လက်ခံမှုအပေါ်တွင်သာ အခြေခံထားပါသည်။

လုံခြုံရေးကဏ္ဍနှင့် ပတ်သက်၍ ဆက်လက်သိရှိလိုပါက SSR အခြေခံအကြောင်းအရာလက်စွဲဖြစ်သည့် "လုံခြုံရေးကဏ္ဍ" အား ကျေးဇူးပြု၍ ကိုးကားပါ။

ပုံ(၁) တရားရေးကဏ္ဍ၏ အခြေခံအစိတ်ပိုင်းများ

တရားစီရင်ရေးစနစ် နှင့် အစည်းအရုံးပြုထားသည့် လူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ဌာနအဖွဲ့အစည်းများ

ဥပမာ - တရားရုံးများနှင့် တရားသူကြီးများ၊ ထိုအတူ ရှေ့နေများ၊ တရားစွဲဆိုခြင်းနှင့် ချေပခြင်းအတွက် အမှုဆောင်ခြင်းများ၊ အစိုးရရှေ့နေများ၊ ဥပဒေလုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်သူများ အစည်းအရုံး အဖွဲ့များ၊ ဥပဒေအထောက်အကူပြုအဖွဲ့များနှင့် ပြည်သူ့ကိုယ်စားပြုခြင်း အစီအစဉ်များ၊ ရှေ့နေသဖွယ်လေ့ကျင့်ပေးခံထားရသူများ (paralegals)၊ (သိလစ်စာရေးနှင့် တရားရုံးအမှုထမ်း ကဲ့သို့သော) တရားရုံးအမှုထမ်းများ၊ စစ်ဘက်တရားရေးစနစ်များ၊ ထို့ပြင် သမာဓိခုံအဖွဲ့များ၊ ကြားဝင်ဖြန့်ဖြူးပေးရေးနှင့် ရပ်ရွာအသိုက်အဝန်းအခြေခံ ဖြေရှင်းရေးစနစ်များ ရှိသောနေ့ ရာများတွင် ထိုကဲ့သို့သော အခြားနည်းလမ်းဖြင့် အခြားပွားမျှဖြေရှင်းရေးစနစ်များ အစရှိသည်တို့ဖြစ်ကြပါသည်။

တရားရေးကဏ္ဍအား အုပ်ချုပ်မှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းတို့အတွက် တာဝန်ရှိသည့် အစိုးရအဖွဲ့အာဏာပိုင်များ

ဥပမာ - ပုံမှန်အားဖြင့် တရားရေးဝန်ကြီးဌာန သို့မဟုတ် တရားစီရင်ရေးနှင့် လုပ်ငန်းသဘော လွတ်လွတ်ကင်းကင်းဖြစ်သည့် ဌာနတစ်ခု၊ ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့မှ အာဏာပိုင်များနှင့် စာရင်းစစ်ဌာနများသည်လည်း စွမ်းရည်ပြည့်ဝမှုနှင့် တာဝန်ခံခြင်းရှိရန်အတွက် တစ်ခန်းတစ်ကဏ္ဍမှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။

တရားရေးကဏ္ဍအား ကြီးကြပ်ထိန်းချုပ်ရန် တာဝန်ရှိသော အဖွဲ့အစည်းများ

ဥပမာ - လွှတ်တော်ကော်မတီများသော်လည်းကောင်း၊ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာကောင်စီအဖွဲ့များ၊ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများနှင့် ဥပဒေကော်မရှင်များ အစရှိသည့် လွတ်လပ်သော ကြီးကြပ်ရေးဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များသော်လည်းကောင်း၊ ထို့ပြင် ပြည်သူ့ရေးရာစုံစမ်းစစ်ဆေးရေး အဖွဲ့အစည်းများ၊ လူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်များနှင့် အကျင့်ပျက်ခြစားမှုတိုက်ဖျက်ရေးကော်မရှင်များကဲ့သို့သော ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့်လုပ်ငန်းနယ်ပယ်အား ဆောင်ရွက်ရသည့် လွတ်လပ်သော ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ။

တရားဥပဒေအာဏာသက်ရောက်စေရေးလုပ်ငန်းအတွက် တာဝန်ရှိသည့် ဌာနဆိုင်ရာများ

ဥပမာ - နယ်ပယ်အသီးသီးရှိ ရဲများ၊ ထိုနည်းတူ ကြပ်မတ်ထိန်းသိမ်းရေးအာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၊ အကောက်ခွန်နှင့် နယ်စပ်ရေးရာ အာဏာပိုင်များ၊ လျှို့ဝှက်ထောက်လှမ်းရေးဌာနများ၊ ပြည်သူ့လူထုအရေးပေါ်ဆိုင်ရာဌာနများ၊ ထို့ပြင် တစ်ခါတစ်ယံ စီးပွားဖြစ်လုံခြုံရေးဆောင်ရွက်ပေးသူများ၊ အခြားအလားတူ ဌာနများ။

ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းနှင့် အပြစ်ရှိသူအားပြန်လည်ထူထောင်ရေးတို့အတွက် တာဝန်ရှိသည့် ဌာနဆိုင်ရာများ

ဥပမာ - အကျဉ်းထောင်များ၊ ပဲပြင်ရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းရေး အာဏာပိုင်များ (စီမံအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများနှင့် ထောင်အစောင့်များအပါအဝင်)၊ တရားရေးကဏ္ဍတွင်း သီးသန့်ဆောင်ရွက်ပေးသည့် လူမှုပေါင်းသင်းမှုဆိုင်ရာကျွမ်းကျင်မှုများ၊ ကိုယ်ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် စိတ်ကျွမ်းကျင်မှုများ စသည့် တောင်ရှောက်မှုများ၊ ထို့ပြင် ရုံးတင်စစ်ဆေးခြင်းမပြုမီ ထိန်းသိမ်းထားခြင်းနှင့် ရပ်ရွာအသိုက်အဝန်းအခြေပြု ပြစ်ဒဏ်ပေးမှုများကို ကြီးကြပ်ပေးသည့် ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ရိုးရာအကြီးအကဲများ သို့မဟုတ် စီးပွားဖြစ်ကုမ္ပဏီများ စသည်တို့ကို အများအားဖြင့် ဖိစင်သော အာဏာပိုင်များ။

ကောင်းမွန်သော SSG ၏ အခြေခံမူများက တရားရေးကဏ္ဍအပေါ် မည်သို့သက်ရောက်မှုရှိသနည်း?

ကောင်းမွန်သော SSG ၏ အခြေခံမူများဟူသည်မှာ ပြည်သူ့ပိုင်ကဏ္ဍမှ အခြားဌာန အဖွဲ့အစည်းများနည်းတူ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းရွက်ခြင်းတွင် တာဝန်ခံမှုနှင့် ထိရောက်မှု အတွက် တရားရေးကဏ္ဍသည် တူညီသည့် စံနှုန်းများအောက်တွင်ရှိသင့်သည် ကိုဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကောင်းမွန်သောအုပ်ချုပ်ရေး အခြေခံမူများကို တရားရေးနှင့် လုံခြုံရေးတို့အား ဆောင်ရွက်မှုအပေါ်တွင် သက်ရောက်မှုရှိစေခြင်းမှာ SSR ၏ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

တရားရေးကဏ္ဍအတွက်ဆိုလျှင် ယင်း၏ဆိုလိုချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည် -

- **တရားစီရင်ရေးသည် အခြားအစိုးရဆိုင်ရာဌာနများနှင့် ကင်းရှင်းပါသည်** - တရားရေးအမှုထမ်းများသည် လုပ်ငန်းသဘောအရ အစိုးရတစ်ခုလုံးနှင့် ကင်းကင်းရှင်းရှင်းဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့သည် နိုင်ငံရေးပိုင်းဆိုင်ရာ စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်များအား ချမှတ်ရန် ဖိအားပေးခံထားရခြင်းမရှိပါ။ တရားဥပဒေအား မသွေဖယ်ပဲတည်မတ်စွာ ဘက်မလိုက်ခြင်းမရှိ ဆောင်ရွက်သည့်အတွက် အလုပ်မှ ရပ်ဆိုခံရခြင်းနှင့် အပြစ်ပေးခံရခြင်းတို့ မရှိပါ။
- **တရားစီရင်ရေးသည် နိုင်ငံရေးပိုင်းဆိုင်ရာ စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်များကို မချမှတ်ပါ** - တရားစီရင်ရေးက ဥပဒေအပေါ် အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူခြင်းနည်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဖြစ်စဉ်အခြေခံသော ဥပဒေပြုစုခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ တရားစီရင်ရေးပိုင်းဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်သုံးသပ်နိုင်မှုအကာ အရသော်လည်းကောင်း လွှမ်းမိုးမှုပြုနိုင်သော်လည်း ဥပဒေပြုရန်အတွက်ဆိုလျှင် ဥပဒေပြုအဖွဲ့ (နှင့် အစိုးရအဖွဲ့ - အခြေအနေအရပ်ရပ်အပေါ်တွင်မူ တည်၍) ၏ တာဝန်ဝတ္တရားပင်ဖြစ်ပါသည်။
- **တရားရေးကဏ္ဍက တန်းတူညီမျှမှုကို တရားဥပဒေရှေ့မောက်၌ ဖြစ်ထွန်းစေပါသည်** - ဆိုလိုသည်မှာ တရားရေးအား သာတူညီမျှစွာ ရယူသုံးစွဲနိုင်မှုရှိခြင်း နှင့် အမျိုးမျိုးသောနောက်ခံများအားလုံးရှိ အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများ၊ အစိုးရနှင့် လုံခြုံရေးလုပ်ငန်းများရှိ အားလုံးယောက်တိုင်းတို့ ပါဝင်ကြသည့် လူသားအားလုံးအပေါ်တွင် ဥပဒေက တန်းတူညီမျှစွာ သက်ရောက်မှုရှိခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။
- **တရားရေးကဏ္ဍသည် ဘက်လိုက်မှုမရှိရ၊ ပွင်းလင်းမြင်သာမှုရှိပြီး ယင်း၏လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုအားလုံးတွင် တရားမျှတရမည်။** နောက် နှေးခြင်းများ၊ အကျင့်ပျက်ခြစားခြင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းစသည် တို့သည် တရားရေးကဏ္ဍ တွေ့ကြုံရနိုင်သည့် အချို့သောအဓိက ပြဿနာ အခက်အခဲများပင်ဖြစ်ပါသည်။
- **တရားရေးကဏ္ဍသည် ထိရောက်မှုရှိရမည်ဖြစ်ပြီး အရင်းအမြစ်များ သုံးစွဲခြင်းတွင်လည်း စွမ်းရည်ပြည့်ဝကျွမ်းကျင်ရမည်။** တရားရေးကဏ္ဍအား ယင်း၏လုပ်ငန်းတာဝန်များလည်ပတ်နိုင်ရန် အရင်းအမြစ်များဖြင့် ပြည့်ဝစွာဖြည့်တင်းထားရမည်ဖြစ်သော်လည်း တရားရေးကဏ္ဍတွင်း ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်သူများသည် ပြည့်သူ့အရင်းအမြစ်များအား ဂရုတစိုက်သုံးစွဲရန် တာဝန်ဝတ္တရားတစ်ရပ် ရှိပါသည်။

▶ လုံခြုံရေးကဏ္ဍအပေါ် ကောင်းမွန်သည့် အုပ်ချုပ်မှု (SSG) နှင့် လုံခြုံရေးကဏ္ဍအား ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး (SSR) ကောင်းမွန်သော SSG က ပြည်သူ့လုံခြုံရေးကို ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းအား ကောင်းမွန်သည့် အုပ်ချုပ်မှု အခြေခံမူများက မည်သို့ လွှမ်းမိုးသက်ရောက်သည်ကို ဖော်ပြပေးပါသည်။ ကောင်းမွန်သည့်အုပ် ချုပ်ရေးအခြေခံမူများမှာ တာဝန်ခံခြင်းရှိမှု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးမှု၊ အများပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်မှု၊ လျှင်မြန် ကောင်းမွန်သည့်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်း၊ ထိရောက်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည် ပြည့်ဝမှု စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကောင်းမွန်သော SSG ဟူသည်မှာ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတွင် နိုင်ငံ၏လုံခြုံရေးကဏ္ဍက မည်သို့လုပ်ဆောင်သင့်သည်ကို သတ်မှတ်ပေးသည့်စံနှုန်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ကောင်းမွန်သည့် SSG ဆိုသည်မှာ လုံခြုံရေးကဏ္ဍက နိုင်ငံနှင့် လူသားတို့အတွက် လုံခြုံရေးအား ထိထိရောက်ရောက် တာဝန်ခံ၍ ဆောင်ရွက်ပေးရာတွင် ဒီမိုကရေစီကျသည့် အရပ်ဘက်မှထိန်းချုပ်မှု၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုနှင့် လူ့အခွင့်အရေးအားလေးစားမှု အစရှိသည့် မူဘောင်တစ်ခုအတွင်းမှ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

ကောင်းမွန်သော SSG အား အစပြုတည်ထောင်ခြင်းသည် SSR ၏ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ SSR ဟူသည်မှာ လုံခြုံရေးကဏ္ဍက နိုင်ငံနှင့် လူသားတို့လုံခြုံရေးကို ဆောက်ရွက်ပေးပုံအား တိုးတက်စေရန် ရည်ရွယ်သည့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာနှင့် နည်းစနစ်ဆန်သည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ် ဖြစ်ပါသည်။ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်မှာ ထိရောက် မှုနှင့် တာဝန် ခံမှု နှစ်ခုစလုံးအား တိုးတက်စေရန် ဖြစ်နေသမျှကာလပတ်လုံး SSR သည် လုံခြုံရေးကဏ္ဍ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ကိုသာဖြစ်ဖြစ် သို့မဟုတ် ကဏ္ဍတစ်ခုလုံး လည်ပတ်စေသည့် နည်းလမ်းကိုပဲ ဖြစ်ဖြစ် အဓိကအလေးပေးထား နိုင်ပါသည်။

ယခုကဲ့သို့သော အဓိက အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုမှုများကို ထပ်ဆင့်သိရှိလိုပါက SSR အခြေခံအကြောင်းအရာ လက်စွဲများဖြစ်ကြသည့် "လုံခြုံရေးကဏ္ဍအား အုပ်ချုပ်မှု"၊ "လုံခြုံရေးကဏ္ဍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး" နှင့် "လုံခြုံရေးကဏ္ဍ" တို့ကို ကျေးဇူးပြု၍ ကိုးကားပါ။

နိုင်ငံအနေဖြင့်မဟုတ်သည့် တရားရေးဆောင်ရွက်ပေးသူများ၏ အခန်းကဏ္ဍကား အဘယ်နည်း?

နိုင်ငံအနေဖြင့်မဟုတ်သည့် တရားရေးဆောင်ရွက်ပေးသူများမှာ ရပ်ရွာလူစုအကြီးအကဲများ၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ အာဏာရှိသူများနှင့် ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်များ အစရှိသည့် အရေးကြီးသော သမိုင်းနောက်ခံဖြင့်ရပ်တည်လျက်ရှိသော သို့မဟုတ် ပြည်သူ့ရပ်ရွာအသိုက်အဝန်းအတွင်း ခြင်္သေ့စွာတရားဝင်ခြင်းရှိသော နိုင်ငံအနေဖြင့်မဟုတ်သော ဆောင်ရွက်လုပ်ရားသူများဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံအနေဖြင့်မဟုတ်သော တရားရေးဆောင်ရွက်ပေးသူများကြောင့် လူမှုအသိုက်အဝန်းများနှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် နိုင်ငံပိုင်တရားရေးကဏ္ဍအား အသုံးပြုခြင်းနည်းလမ်းထက် တရားရေးအား ပိုမိုလွယ်ကူစွာရယူသုံးစွဲလာနိုင်ကာ၊ ပိုမိုငွေကုန်ကြေးကျသက်သာစေပြီး၊ ပိုမိုမြန်ဆန်၊ ပိုမိုပွားလင်းမြင်သာလာကာ ပိုမို၍တရားမျှတမှုရှိနိုင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်သော်လည်း နိုင်ငံပိုင်မဟုတ်သည့် တရားရေးဆောင်ရွက်ပေးသူများသည် လူ့အခွင့်အရေးစံနှုန်းများနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးတို့နှင့် ဆန့်ကျင်ကာ ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်ကောင်း လုပ်ကိုင်နိုင်ရာ၊ ဥပမာ ဥပဒေရေးရာမဟုတ်ဘဲ တန်းတူညီမျှမှုရှိစေရန်၊ တရားရေးအား တန်းတူညီမျှသုံးစွဲနိုင်စေရန် သို့မဟုတ် ဥပဒေအောက်တွင် သာတူညီမျှတာဝန်ခံရန် စသည်တို့အား ဆောင်ရွက်ခြင်းပေးရန် ပျက်ကွက်ခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်ပါသည်။ ယခုအကြောင်းကြောင့်ပင် ၎င်းတို့နှင့် နိုင်ငံအားအခြေခံထားသည့် လုံခြုံရေးနှင့် တရားရေးဆောင်ရွက်ခြင်းလုပ်ငန်းတို့ ပတ်သက်ဆက်နွယ်မှုသည် တစ်ခါတစ်ယံ ရှုပ်ထွေးပါသည်။

နိုင်ငံ၏လုံခြုံရေးကဏ္ဍအား ကြီးကြပ်ထိန်းချုပ်မှုတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် အခန်းကဏ္ဍတစ်ရပ်မရှိသည့်အတွက် နိုင်ငံပိုင်မဟုတ်သည့် တရားရေးဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်သူများသည် လုံခြုံရေးကဏ္ဍအား ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ကြီးကြပ်ထိန်းချုပ်မှုအတွက် အခက်အခဲတစ်ရပ်ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆိုလိုသည်မှာ အချို့အခြေအနေအရပ်ရပ်တွင် တရားဝင်မှုအရှိဆုံး၊ အထိရောက်ဆုံး တရားရေးဆောင်ရွက်ပေးသူများသည် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ တရားဝင် ကြီးကြပ်ထိန်းချုပ်မှုတွင် ပါဝင်နိုင်ခြင်းမရှိပေ။ ထပ်၍ဆိုလိုသေးသည်မှာ နိုင်ငံသည် မည်သည့်ဥပဒေများ မည်သည့်စံသတ်မှတ်ချက်များအား လက်ကိုင်ထားရမည်ဆိုသည်ကို ထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်းမရှိပဲ ယင်းကြောင့်ပင် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာသည် နယ်မြေဒေသရှိ အာဏာပိုင်များ၏ လက်ထဲသို့ရောက်ရှိသွားနိုင်ကာ၊ ထို့အတွက်ကြောင့် ၎င်းတို့၏ လူမှုအသိုက်အဝန်းတွင်းရှိ အားလုံးသောသူများအတွက် တန်းတူညီမျှ အကောင်းဆုံးအကျိုးဖြစ်ထွန်းနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ အစားထိုးထားသည့် အခြားသော တရားဥပဒေစံနှုန်းများ သို့မဟုတ် ဓလေ့ထုံးစံအရ တန်ဖိုးထားမှုများသည် လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ထိပ်တိုက်ဖြစ်သောအခါ သို့မဟုတ် တရားမျှတပြီး သင့်တော်သည့် ဆောင်ရွက်မှုအဆင့်ဆင့်ကို ပေးစွမ်းရန် ပျက်ကွက်သောအခါ နိုင်ငံပိုင်မဟုတ်သည့် တရားရေးဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်သူများသည် ပြဿနာ အခက်အခဲများစွာကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါသည်။ တရားတဘောင်တက်လိုသူများသည် ၎င်းတို့ဆန္ဒရှိသည့်အလျောက် ရလဒ်ထွက်ပေါ်လာနိုင်စေမည့် တရားစီရင်မှုရုံးသို့ ၎င်းတို့၏ တိုင်ကြားချက်များကိုတင်သွင်းရန် ရွေးချယ်ကောင်းရွေးချယ်နိုင်သည့် အန္တရာယ်တစ်ခုရှိသေးရာဝယ်၊ ယင်းမှာလည်း တရားရေးဆောင်ရွက်မှုကိစ္စတွင်း တရားမျှတခြင်းနှင့် တန်းတူညီမျှခြင်းတို့ကို ယုတ်လျော့လမ်းလွှဲစေပါသည်။

အချို့သောနိုင်ငံများတွင် နှစ်မျိုးပေါင်းစပ်ထားသော ဥပဒေရေးရာစနစ်များ ထားရှိခြင်းအားဖြင့် နိုင်ငံပိုင်နှင့် နိုင်ငံအနေဖြင့်မဟုတ်သည့် တရားရေးဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်သူများအကြား အပေးအယူလုပ်ကာ သဘောတူညီထားကြရာ ယင်းသည် နိုင်ငံပိုင်မဟုတ်သည့် တရားရေးဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်သူများကို နိုင်ငံအပေါ် အခြေခံထားသည့် တရားရေးလုပ်ငန်းတွင်း အချို့သောသီးခြားကဏ္ဍများတွင် တရားဝင်အခန်းကဏ္ဍပေးအပ်ခြင်းဖြစ်ပါသည် - ဥပမာ (ပါဝင်ပတ်သက်သောသူများ၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့်သာ ဖြစ်လေ့ရှိပါသည်) မိသားစုအတွင်း သို့မဟုတ် တရားမဥပဒေနှင့်သက်ဆိုင်သည့် အငြင်းပွားခြင်းများတွင် နိုင်ငံ၏တရားရုံးစနစ်များမှတစ်ဆင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းအစား နိုင်ငံပိုင်မဟုတ်သည့် ဆောင်ရွက်ပေးသူများကို စီရင်ချက်များချမှတ်နိုင်သည့် အခွင့်အာဏာအား အပ်နှင်းထားကောင်း အပ်နှင်းထားနိုင်ပါသည်။ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ ဥပဒေအား နိုင်ငံဥပဒေ၏ အရေးပါသောအရင်းအမြစ်ပင်ရင်းအဖြစ် တရားမဥပဒေ

နှင့် ဖြတ်ထုံး စနစ်များအတွင်း အသိအမှတ်ပြုနိုင်ကောင်း ပြုနိုင်ပါသည်။ ယခုကဲ့သို့သော ဥပဒေရေးရာစနစ်များသည် တရားရေးစနစ်အား ရယူသုံးစွဲနိုင်မှုအား တိုးတက်စေပြီး ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ်ရေးအခြေခံမှုများနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးအား ထိန်းသိမ်းလျက် စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်များကို လူမှုအသိုက်အဝန်းရေးရာမဟုတ်ဘဲ ပိုမို၍တရားနည်းလမ်းကျစွာ ချမှတ်နိုင်စေမည်ဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံပိုင်နှင့် နိုင်ငံအနေဖြင့်မဟုတ်သည့် တရားရေးအား ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်ပေးသူများအားလုံးကို SSR အတွင်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားမှုပြုရမည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့မဟုတ်ပါက လုံခြုံရေးနှင့် တရားရေး လုပ်ငန်းများ၏ တိုးတက်မှုများသည် ကန့်သတ်ခံရလိမ့်မည်ဖြစ်ကာ ရေရှည်ဖြစ်ထွန်းခြင်းရှိမည်မဟုတ်ပေ။ ယခုအချက်ကြောင့်ပင် SSR အား တစ်ပေါင်းတစ်စည်းတည်း ဆောင်ရွက်ခြင်းနည်းလမ်းများအတွင်း နိုင်ငံအနေဖြင့်မဟုတ်သည့် တရားရေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူများသည် အရေးပါသည့် ထည့်သွင်းစဉ်းစားမှုပြုရမည်အချက် ဖြစ်ပါသည်။

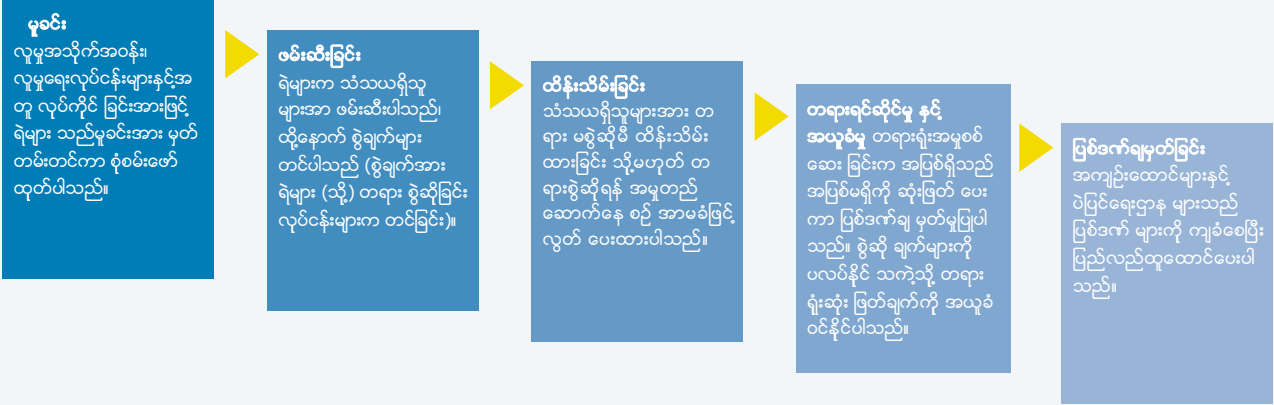
တရားရေးကဏ္ဍက လုံခြုံရေးအား မည်သို့လုပ်ဆောင်သနည်း?

တရားရေးကဏ္ဍ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ တရားဥပဒေအောက်တွင် အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်မှုများကို ကာကွယ်ရန်၊ အခွင့်အာဏာအလွဲသုံးစားမှုပြုခြင်းကို စစ်ဆေးရန်နှင့် ပဋိပက္ခများကို ဖြေရှင်းရန်တို့ဖြစ်ပါသည်။ ဥပဒေအားကာအား သက်ရောက်စေခြင်းသည် တရားရေးကဏ္ဍ၏ မူလအဓိကတာဝန်ဝတ္တရားဖြစ်ပြီး တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုရှိရေး လုပ်ငန်းအများစုမှာ ပြည်သူ့လူထုအား အထောက်အကူပေးရေးနှင့် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးအတွက် စီမံဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို အလေးပေးထားကာ၊ အထူးသဖြင့် မူခင်းဖြစ်ပွားမှုအား ကာကွယ်ခြင်း၊ ထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်ပေးစီရင်ခြင်း တို့ဖြစ်ပါသည်။ **တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုရှိရေး၏ ယခုအခန်းကဏ္ဍကြောင့် အထူးသဖြင့်ပြစ်မှုဆိုင်ရာတရားရေးကိစ္စတွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ တရားရေးကဏ္ဍ၏ လုပ်ငန်းက လုံခြုံရေးအား ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်ထိန်းချုပ်ပေးခြင်းတို့အပေါ် တိုက်ရိုက် သက်ရောက်မှုရှိကာ SSR အတွက်လည်း ဗဟိုချက်မ အဖြစ်ရှိပါသည်။**

ကာကွယ်တားဆီးရေးမှသည် ဖမ်းဆီး၊ တရားရင်ဆိုင်စေကာ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းတို့ပြီးနောက် ထောင်သွင်းအကျဉ်းချခြင်း စသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာတရားရေးစနစ်လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်သည် မူခင်းအားကိုင်တွယ်သည့် စနစ်ဖြစ်ပါသည်(ပုံ၂)ကို ကြည့်ပါ။

ဥပဒေစိုးမိုးရေးအရာရှိများသည် ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ထိထိရောက်ရောက် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ တရားရေးလုပ်ငန်းအဆင့်တိုင်းသည် ယင်းတို့၏ သီးခြားလုပ်ငန်းကို ထိရောက်စွာလုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ **တရားရေးလုပ်ငန်း တစ်ဆင့်ဆင့်တွင် ပြဿနာအခက်အခဲများရှိပါက ယင်းအကျိုးဆက်များသည် အားလုံးအား လှိုင်းဂယက်ရိုက်ခတ်ရာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် တာဝန်ခံမှုတို့ ထိခိုက်ပျက်ပြားစေပါသည်။** ထို့အကြောင်းကြောင့်ပင် လုံခြုံရေးနှင့် တရားရေးတို့အား SSR လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို အစီအစဉ်ရေးဆွဲမှုတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ခြင်းဖြစ်ကာ၊ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအစီအစဉ်တစ်ခု သို့မဟုတ် စီမံကိန်းတစ်ခုတို့သည် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု၏ ကဏ္ဍတစ်ရပ်တည်းကိုပဲဖြစ်ဖြစ် ဦးတည်လုပ်ဆောင်သည့် ဖြစ်နေစေကာမူ ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။ လုံခြုံရေးနှင့် တရားရေးလုပ်ငန်းတို့ကို စုပေါင်းစပ်ပေါင်းချဉ်းကပ်သည့်နည်းလမ်းမှာ SSR အခြေခံအုတ်မြစ်မှတစ်ခုပင်ဖြစ်ပြီး ပြစ်မှုဆိုင်ရာတရားရေးစနစ် တစ်ခုလုံးသို့မဟုတ် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို အကျိုးသက်ရောက်သည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများကို SSR က အစဉ်အမြဲထည့်သွင်းပေးလေ့ရှိပါသည်။

ပုံ (၂) ပြစ်မှုဆိုင်ရာတရားရေးစနစ် အဆင့်ဆင့်

တရားရေးကဏ္ဍက လုံခြုံရေးကဏ္ဍအပေါ် ကြီးကြပ်ထိန်းချုပ်မှု အား မည်သို့လုပ်ဆောင်သနည်း?

လုံခြုံရေးကဏ္ဍအား ကြီးကြပ်ထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်ထိန်းကျောင်းပေးခြင်း အားဖြင့် တရားရေးကဏ္ဍသည်လည်း လုံခြုံရေးလုပ်ငန်းအား ဆောင်ရွက်မှုပြုပါ သည်။ ယင်းမှာ နည်းလမ်းသုံးသွယ် ဖြစ်ဖြစ်ပါသည်။

- **တရားဥပဒေရှေ့မောက် တာဝန်ခံမှု** လုံခြုံရေးအမှုထမ်းဆောင်သူ များသည် ၎င်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အား အလွဲသုံးစားခြင်းမရှိစေရန်နှင့် ၎င်းတို့၏ လုပ်ရပ်များအတွက် တာဝန်ခံမှုရှိစေရန် တရားရေးကဏ္ဍ ကသေချာစေပါသည်။ အထူးလုပ်ပိုင်ခွင့်များအပ်နှံထားခံရသည့် တိုင် သို့မဟုတ် စစ်ဘက်တရားရေးစနစ်များ ကဲ့သို့သော မတူညီ သည့် ဥပဒေများအောက် အမှုထမ်းဆောင်ရသည်ဖြစ်ပါစေ လုံခြုံ ရေးအမှုထမ်းဆောင်သူများအား အခြားသူများနည်းတူပင် တူညီ သည့် တရားဥပဒေရေးရာစံနှုန်း များအောက်တွင် ထားရှိသင့်ပါ သည်။ ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို သက်ဆိုင်ရာ တရားဥပဒေ မူဘောင်အတွင်း တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် လျှော်ညီစွာ ထမ်းဆောင် ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ တရားရေးကဏ္ဍသည် လုံခြုံရေးလုပ်ငန်းများ အား အလွဲသုံးစားပြုခံရခြင်းနှင့် အကျင့်ပျက်ခြစားခြင်းတို့မှလည်း ကာကွယ်ပေးပါသည်။ အကြောင်းမှာ အမှုထမ်းဆောင်သူများ၏ လူ့ အခွင့်အရေးသည် ဥပဒေဖြင့် အကာအကွယ်ပေးခံထားရသည့်အ တွက်ဖြစ်ပါသည်။ လုံခြုံရေးကဏ္ဍတွင် ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်သူများ ၏ သက်ဆိုင်ရာ အခန်းကဏ္ဍများနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို ရှင်း လင်းစွာ ပြဋ္ဌာန်းထားပြီး လုံခြုံရေးလုပ်ငန်းများအား နိုင်ငံရေးအရဝင် ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အား တလွဲသုံးခြင်းတို့ကိုလည်း ဥပဒေက ကာကွယ် ပေးထားပါသည်။

- **လုံခြုံရေးကဏ္ဍတွင်း လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သူများက လုပ်ပိုင်ခွင့်အ သုံးပြုခြင်းကို ထိန်းကျောင်းမှုများ** တရားရေးကဏ္ဍ၏ အချို့ သော အစိတ်အပိုင်းများ အထူးသဖြင့် တရားစီရင်ရေးလုပ်ငန်းသည် တရား ဥပဒေသက်ရောက်စိုးမိုးစေရေးလုပ်ငန်းနှင့် အတူတကွလုပ်ငန်းလုပ် ဆောင်ရသည်မှာ ၎င်းတို့အားအပ်နှံလိုက်သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့် များကို တော်လျော်စွာဖြင့် တရားဥပဒေနှင့်အညီ အသုံးပြုခြင်းရှိစေရန်ဖြစ် ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် တရားစီရင်ရေးအာဏာပိုင်များသည် ရဲများ အား စစ်ဆေးရှာဖွေခြင်းနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားစုဆောင်း ခြင်း (ဥပမာ - ဝရန်းများ) ကဲ့သို့သော ပုံမှန်အားဖြင့် တရားမဝင်သည့် လုပ်ငန်းဆောင်တာများ ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန် အထူးခွင့်ပြုချက်များ ကို အပ်နှင်းပေးရလေ့ရှိပါသည်။ အခြေခံအခွင့်အရေးများနှင့် လွတ် လပ်မှုများကို ထိပါးချိုးဖောက်နိုင်သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များအား ဆုံးဖြတ် ခွင့်ပြုပေးခြင်းသည် ရဲများ သို့တည်းမဟုတ် တရားစီရင်ရေး အာဏာ ပိုင်များက ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်စွာပြုလုပ်ရမည်အရာမဟုတ်ပဲ တရား ရေးနှင့် လုံခြုံရေးလုပ်ငန်းများ အကျိုးရှိစေရန် မည်သို့သော အခါတွင် အဆိုပါလုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အသုံးပြုနိုင်ကြောင်း သတ်မှတ်ပေးသည့် တရားဥပဒေမူဘောင်တစ်ခုအတိုင်းသာ ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါ သည်။

► ကူးပြောင်းရေးကာလ တရားရေးလုပ်ငန်း နှင့် SSR

ပြင်းထန်သည့် ပဋိပက္ခ သို့မဟုတ် လူ့အခွင့်အရေးအား ကျယ် ကျယ်ပြန့်ပြန့်ကြီးများစွာ ချိုးဖောက်မှုများဖြင့် ပုံဖော်သည့် နိုင်ငံရေး ကူးပြောင်းမှုများကို ကြိုတွေ့ခဲ့ရသည့် နိုင်ငံများတွင် SSR ကို ဆောင်ရွက် ရလေ့ရှိပါသည်။ ယင်းကဲ့သို့သောအခြေအနေများ တွင် လုံခြုံရေးကဏ္ဍသည် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအ တွက် ကျူးလွန်သူတရားခံဖြစ်လေ့ရှိရာတွင် ရလဒ်အားဖြင့် ကူး ပြောင်းရေးကာလ တရားရေးနှင့် SSR လုပ်ငန်းများ တပြိုင်နက် နေရာယူလေ့ရှိပါသည်။ ကူးပြောင်းရေးကာလ တရားရေးလုပ် ငန်းသည် ထူးခြားသည့်တရားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုမဟုတ်ပဲ တ ရားမျှတမှုရှိစေရန်၊ ပြန်လည်သင့်မြတ်ရင်ကြားစေရန်နှင့် ငြိမ်း ချမ်းရေးရရှိစေရန် အတိတ်က ကျူးလွန်ခဲ့မှုများအတွက် တာဝန်ခံ မှုအားပေးအပ်နှံနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ထားသည့် တရားရေးနှင့် တရား ရေးနှင့်မသက်ဆိုင်သည့် စနစ်များဖြစ်ပါသည်။ ကူးပြောင်းရေးကာ လ တရားရေးလုပ်ငန်းသည် SSR ကို အထောက်အပေးပါသည် အကြောင်းမှာ လုံခြုံရေးလုပ်ငန်းများအတွင်း ယုံကြည်မှုများပြန် လည်ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ရန် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများသည် အတိတ် တွင် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအပေါ်တွင်အခြေခံ၍ အသေ အချာစစ်ဆေးခြင်းနှင့် အလုပ်ထုတ်ပယ်ခြင်းများ ပါဝင်လေ့ရှိ ပါသည်။ လုံခြုံရေးကဏ္ဍ၏ လုပ်ငန်းခိုင်းဆိုင်ရာပီပီပြင်ပြင်ဖြစ်မှု အား တိုးတက်စေရန်နှင့် အတိတ်က လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက် မှုများအတွက် တာဝန်ရှိသူများကို ၎င်းတို့၏ ရာဇဝတ်မှုများအတွက် တာဝန်ခံစေရန်အတွက် သေချာမှုရှိစေရန် ကူးပြောင်းရေးကာလ တရားရေးလုပ်ငန်းနှင့် SSR တို့အတွက် ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ငြိမ်း ချမ်းရေးသဘောတူညီချက်များတွင် ထည့်သွင်းရလေ့ရှိပါသည်။

- **အစိုးရ၏ အခြားအစိတ်အပိုင်းများက လုပ်ပိုင်ခွင့်အသုံးပြုမှုကို ထိန်းကျောင်းမှုများ** ဥပဒေသစ်များနှင့် အစိုးရ၏ လုပ်ငန်းဆောင် ရွက်ချက်များသည် အခြေခံဥပဒေစံနှုန်းများ(အများအားဖြင့် ဖွဲ့စည်း ပုံအခြေခံဥပဒေ) နှင့် ကိုက်ညီမှုရှိမရှိ တရားရေးကဏ္ဍသည် အစိုးရ အဖွဲ့နှင့် ဥပဒေပြုရေးအဖွဲ့တို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များအား စစ်ဆေးထိန်း ကျောင်းမှုအား ဆောင်ရွက်ပါသည်။ တရားဥပဒေရေးရာဆန်းစစ် နိုင်မှုအခွင့်အာဏာများသည် တစ်နိုင်ငံမှ တစ်နိုင်ငံ ကွာခြား ပါသည်။ သို့သော် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံများသည် တရားစီရင်ရေးလုပ် ငန်းအား အချို့သောလုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အောက်ထစ်အနေဖြင့် အပ်နှင်းထားခြင်းသည် အစိုးရ၏လုပ်ဆောင်ချက်များသည် အစိုးရ အတွက်ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ဥပဒေအတိုင်းတာများနှင့် မကိုက်ညီ လျှင် တရားမဝင်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဒီမိုကရေစီမှု များ၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးချင့် လူ့အခွင့်အရေး စံသတ်မှတ်ချက် များသည် အဓိကပင်ရင်းဥပဒေတွင် ခိုင်မာစွာပြဋ္ဌာန်းထားလျှင် အ ထက်ပါတို့ မပျက်ယွင်းသွားအောင် သတ်မှတ်ဘောင်တစ်ခုဖြစ် သည့် ဥပဒေရေးရာဆန်းစစ်မှုက ကာကွယ်ပေးနိုင်ပါသည်။

တရားရေးကဏ္ဍသည် SSR ၏ အစိတ်အပိုင်း အဘယ်ကြောင့် ဖြစ်ရသနည်း?

SSR က လူသားလုံခြုံရေးကို တိုးတက်စေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ လူသားလုံခြုံရေးသည်လည်း တရားရေးလုပ်ငန်းမရှိပဲ မဖြစ်နိုင်ပါ။ လုံခြုံရေးနှင့် တရားရေး တို့မှာ သီးခြားအရာများဖြစ်ကြသော်လည်း တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးအား လေးစားမှုတို့ကို အခြေခံ၍ လူများက အန္တရာယ်ကင်းပြီး လုံခြုံသည်ဟု ခံစားရသည် ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုအား ဖန်တီးရာတွင် နှစ်မျိုးစလုံးမှာ အရေးပါပါသည်။ လုံခြုံရေးနှင့် တရားရေးတို့သည် အနီးကပ်ဆက်နွယ်မှုရှိသည်ဟုအညွှန်း အယူအဆမှာ အငြင်းမပွားနိုင်သော်လည်း လုံခြုံရေးကဏ္ဍတွင်း တရားရေးလုပ်ငန်းမည်မျှပါသည် ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံရေးအရ သို့မဟုတ် မူဝါဒဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်လေ့ရှိပြီး၊ ယင်းအတွက်ကြောင့် လုံခြုံရေးကဏ္ဍ၏ အဓိပ္ပာယ် သတ်မှတ်ချက်တိုင်းအားလုံးတွင်တော့ တရားရေးကဏ္ဍတွင်း ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်သူများ ပါဝင်မည်မဟုတ်ပေ။

တရားရေးနှင့် လုံခြုံရေးတို့အား သီးခြားစီ စဉ်းစားကောင်း စဉ်းစားနိုင်မည့် အဓိကအကြောင်းအရင်း (၃)ခုရှိပါသည် -

- တရားရေးနှင့် လုံခြုံရေးတို့သည် တစ်ခါတစ်ရံ မတူညီသည့် ရည်ရွယ်မှုများရှိကြပါသည်။ လူမှုအဖွဲ့အစည်းအမျိုးမျိုးအတွက် တရားရေးဟု ဆိုလိုချက်အပေါ် အခြေခံအမျိုးမျိုးရှိကြပါသည် - ဥပမာ တရားရေးလုပ်ငန်းအား လုံခြုံရေးကိစ္စတစ်ခုသဖွယ် ပြုမူခြင်းသည် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး သို့မဟုတ် မူလအတိုင်းပြန်လည်ဖြစ်လာစေသည့် တရားရေးလုပ်ငန်းကဲ့သို့သော အခြားနည်းလမ်းများအသုံးပြုခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူးအား တာလွန်ပြီး တရားရေးကဏ္ဍ၏ ပြစ်ဒဏ်ခတ်ခြင်း ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်အား အလွန်အမင်းအလေးသာစေပါသည်။
- တရားရေးနှင့် လုံခြုံရေးတို့သည် တစ်ခါတစ်ရံ မတူညီသော နည်းလမ်းများကို လိုအပ်ပါသည်။ မူခင်းအား လုံခြုံရေးခြိမ်းခြောက်မှုသဖွယ် ပြုမူခြင်းသည် တရားဥပဒေစိုးမိုးစေရေးလုပ်ငန်းအား ပိုမို၍ပြင်းထန်ကြမ်းတမ်းသည့် တန်ပြန်နည်းစနစ်များ အသုံးပြုစေရန် လမ်းပြသလိုဖြစ်နိုင်စေပြီး လူ့အခွင့်အရေး၊ လုံခြုံရေးနှင့် တရားရေးတို့ကို အကာအကွယ်ပေးထားမှုအား အန္တရာယ်ကျရောက်စေပါသည်။
- ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတွင် တရားရေးနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများသည် ကွဲပြားသောလုပ်ငန်းများအတွက် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ပေးကြပါသည်။ တရားရေးနှင့် လုံခြုံရေးတို့ကို ချိတ်ဆက်ခြင်းသည် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ထိန်းကျောင်းမှုပြုပြီး ကြီးကြပ်ထိန်းချုပ်သည့် အဖွဲ့အစည်းယန္တရားစနစ်တစ်ခုအနေနှင့်ဖြစ်သည့် တရားစီရင်ရေးစနစ်၏ အခန်းကဏ္ဍကို အားနည်းစေပါသည်။

▶ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး၊ တရားရေးလုပ်ငန်း နှင့် SSR

ကောင်းမွန်သော SSG က လိုအပ်သည်မှာ လုံခြုံရေးကဏ္ဍသည် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးအတိုင်း လိုက်နာရမည်ဆို သည့်အချက်ဖြစ်သည်။ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးဆိုသည်မှာ ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ်ရေး၏ အခြေခံမူတစ်ခုပင်ဖြစ်ရာ နိုင်ငံပိုင်ဖြစ်စေ နိုင်ငံပိုင်မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ လူပုဂ္ဂိုလ်များအားလုံးနှင့် အဖွဲ့အစည်းများအားလုံးတို့သည် နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးနှင့် ကိုက်ညီပြီး တရားမျှစွာနှင့် လွတ်လပ်စွာ အာဏာသက်ရောက်စေသည့် လူအများသိ ဥပဒေများရှေ့တွင် တာဝန်ခံကြရပါသည်။ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး၏ အခြေခံမူသည် တရားရေးလုပ်ငန်း၏ အခြေခံမူနှင့် မတူညီပါ။ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးသည် တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အခြေခံမူတစ်ခုဖြစ်သော်လည်း တရားရေးအပေါ်အမြင်ရှုထောင့်များမှာဝယ် ယဉ်ကျေးမှုအရ ဘာသာရေးအရ သမိုင်းနောက်ခံအရနှင့် နိုင်ငံရေးများအကြောင်းတရားများအရ လူ့အဖွဲ့အစည်းများအတွင်း ကွဲပြားခြားနားကြပါသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းက အတည်ပြုပေးထားသည့် တရားရေးဆိုင်ရာ မျှော်မှန်းချက်အပေါ်မူတည်ကာ ဝယ် (အခြားအလားတူများအပါအဝင်) တရားရေးကဏ္ဍ လည်ပတ်လုပ်ရားပုံမှာ နေရာတိုင်းတွင် ကွဲပြားခြားနားပါသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းတိုင်းတွင် တရားရေးအမြင်များသည် များစွာသော ထပ်တူကျလျက်ရှိသည့် ပင်ရင်းအခြေခံများအပေါ် မူတည်နေပါသည်။ အစဉ်သဖြင့်တူညီသော အချို့သောလွှမ်းမိုးပုံများတွင် -

- ဒဏ်ပေးသော တရားရေး - ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ရှုထောင့်အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းသည် ပြစ်ဒဏ်ခတ်ထိုက် သည့်ဆိုသည့် အယူအဆ
- လက်တွေ့ဆန်သည့် တရားရေး - ကျူးလွန်မှုများ ရှေ့ဆက်ပြီး မဖြစ်စေရန်နှင့် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများအား ပြန်လည်ထူထောင်ပဲ့ပြင်ပေးခြင်းနှင့် ထောင်သွင်းအကျဉ်းချခြင်းတို့အားဖြင့် လူမှုအသိုက်အဝန်းအား ကာ ကွယ်ပေးရန် ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းအား ပြစ်ဒဏ်ခတ်ရန် လိုအပ်သည်ဆိုသည့် အယူအဆ
- ဘာသာရေးနှင့်ဆိုင်သော တရားရေး - ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု ဘာသာတရားအရ တရားရေးကို သတ်မှတ်ထားသည်ဆိုသည့် အယူအဆ
- အမှားပြင်ဆင်ပြုပြင်မှု တရားရေး - ပြစ်မှုကျူးလွန်ခံရ သူများ၊ ကျူးလွန်သူများနှင့် ရပ်ရွာလူမှုအသိုက်အဝန်းတို့ သည် ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သွားသော အပျက် အစီးနှစ်နာမှုကို လူမှုရေးအရ သို့မဟုတ် ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်း အစားပြန်လျှော်ပေးခြင်းဖြင့် ပြုပြင်ပြင်ဆင်နိုင်သည်ဆို သည့် အယူအဆ

စသည်တို့ပါဝင်ပါသည်။

SSR သည် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးအား လေးစားမှုတို့အား တိုးတက်မှုရှိစေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ တရားရေး၏ မျှော်မှန်းချက်တစ်ခုအား တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ထောက်ကူပေးခြင်းမရှိပါ။

ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ်မှု အခြေခံမူများသည် လူသားတို့လိုလိုရေး အကျိုးစီးပွားအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိနေသမျှကာလပတ်လုံး လုံခြုံရေးနှင့် တရားရေး တို့အား ရိုက်ဆက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် အန္တရာယ်များကို SSR ၏ အခင်းကျင်းအတွင်းတွင် ရှောင်ရှားနိုင်ပါသည်။

တရားရေးကဏ္ဍက ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းအပိုင်းတွင် SSR က တွေ့ကြုံဖြေရှင်းရနိုင်သည့် အဖြစ်များသော အခက်အခဲပြဿနာများတွင် နောင်နေ့ခြင်းများ၊ အကျင့်ပျက်ခြစားခြင်း၊ တရားစီရင်ရေး စွမ်းရည်နိမ့်ကျခြင်း၊ တရားဥပဒေစနစ်ကို ပြည်သူများက နားလည်သိရှိမှု နည်းပါးခြင်း၊ ကုန်ကျမှုစရိတ်မြင့်မားခြင်း၊ အကျဉ်းထောင်အခြေအနေများ ဆိုးရွားခြင်းနှင့် တရားစွဲဆိုမှုမပြုရသေးခင် ထိန်းသိမ်းထားမှုများ မြင့်မားခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။

လုံခြုံရေးကဏ္ဍအား ထိရောက်သော ကြီးကြပ်ထိန်းချုပ်မှုပေးခြင်းတွင် တရားရေးကဏ္ဍအတွက် စိန်ခေါ်မှုများတွင် အကျင့်ပျက်ခြစားခြင်း၊ တရားရေးအား ရယူသုံးစွဲနိုင်မှုမရှိခြင်း၊ နိုင်ငံလုံခြုံရေးနယ်ပယ်ကိစ္စတွင် တရားသူကြီးများက အစိုးရအား လိုက်လျောပေးခြင်း၊ နိုင်ငံလုံခြုံရေးအရေးကိစ္စများနှင့် ပတ်သက်ဆောင်ရွက်ရပြီဆိုလျှင် ပညာရပ်ကျွမ်းကျင်ပိုင်နိုင်မှုအားနည်းခြင်းနှင့် အခြားအရာများ ပါဝင်ပါသည်။

တရားရေးဆောင်ရွက်မှုနှင့် ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ်ရေးကို SSR က တိုးတက်စေနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ -

- ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ်ရေး အခြေခံမူများနှင့် လူ့အခွင့်အရေးအား လေးစားမှုပြုရန် တရားဥပဒေမူဘောင်များကို ခေတ်နှင့်အညီအသစ်ဖြစ်စေခြင်း
- အရပ်သားများအား တရားစစ်ဆေးရန် သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးရည်ရွယ်ချက်အတွက် စစ်ဘက်တရားရေးစနစ်ကို တလွဲအသုံးပြုခြင်းအား အဆုံးသတ်စေခြင်း
- နိုင်ငံပိုင်နှင့် နိုင်ငံအနေဖြင့်မဟုတ်သည့် လုံခြုံရေးနှင့် တရားရေးအား ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်ပေးသူများအကြား ထိတွေ့ဆက်ဆံပုံကို တိုးတက်စေခြင်း
- နိုင်ငံ၏ တရားရေးစနစ်အား စီမံခန့်ခွဲသည့် ပိုမိုကောင်းမွန်သော မူဝါဒများ၊ နည်းလမ်းနည်းနာများနှင့် အစီအစဉ်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်း
- မတူကွဲပြားသည့် လူထုအတွင်း အားလုံးသော အမျိုးသားများ အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းကလေးများ နှင့် ယောက်ျားကလေးများတို့၏ လိုအပ်ချက် အသီးသီးကို တရားရေးကဏ္ဍက ပြည့်မီစေရန် သေချာမှုရှိစေခြင်း
- တရားရေးကဏ္ဍအား ကြီးကြပ်ထိန်းချုပ်မှုအတွက် လွတ်တော်ဆိုင်ရာနှင့် ပြင်ပမှသီးခြားလွတ်လပ်သည့် လုပ်နိုင်စွမ်းရှိသည့် အင်အားကို တိုးတက်စေခြင်း

SSR နှင့် ပတ်သက်၍သော်လည်းကောင်း လုံခြုံရေးကဏ္ဍ၏ သတ်မှတ်ဖွင့်ဆိုထားမှုများကိုသော်လည်းကောင်း ထပ်ဆင့်သိရှိလိုပါက SSR အခြေခံအကြောင်းအရာလက်စွဲများဖြစ်ကြသည့် "လုံခြုံရေးကဏ္ဍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး" နှင့် "လုံခြုံရေးကဏ္ဍ" တို့ကို ကျေးဇူးပြု၍ ကြည့်ရှုပါ။

▶ ကဏ္ဍအစိတ်အပိုင်းများ၊ စနစ်များ နှင့် အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်မှုများ

"တရားရေးကဏ္ဍ"၊ "တရားရေးစနစ်" နှင့် "တရားစီရင်ရေး" ဟူသည့် အသုံးအနှုန်းများသည် တစ်ခါတစ်ယံ အပြန်အလှန်သုံးနှုန်းကြသော်လည်း တရားရေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပေးခြင်းအတွက် တာဝန်ရှိသည့် နိုင်ငံအစိုးရတွင်း အလုပ်လုပ်သူများအတွက် မတူညီကွဲပြားသည့် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုမှုများအဖြစ် သုံးနှုန်းခြင်းခံကြရပါသည်။ အချို့သော အသုံးများသည် ဥပမာများမှာ -

- "တရားစီရင်ရေး" သည် တရားသူကြီးများကိုသာ ဆိုလိုခြင်းဖြစ်နိုင်ပြီး၊ သို့မဟုတ် တရားစီရင်ရေးစနစ်တစ်ခုလုံးကို ဆိုလိုနိုင်ပါသည်။
- "တရားရေးစနစ်" သည် တရားစီရင်ရေးစနစ်ကိုသာ ဆိုလိုနိုင်ပြီး၊ "တရားရေးကဏ္ဍ" သည် တရားစီရင်ရေးစနစ်အား စီမံအုပ်ချုပ်ရေးအတွက် တာဝန်ရှိသော ပြည်သူ့ကဏ္ဍမှ ဌာနများ ကိုဆိုလိုနိုင်ပါသည် (ဥပမာ - အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများ သို့မဟုတ် အစိုးရဌာနများ တို့ဖြစ်ကြပြီး တရားရုံးများမပါဝင်ပေ)။
- "ပြစ်မှုဆိုင်ရာတရားရေးကဏ္ဍ" (သို့မဟုတ် "ပြစ်မှုဆိုင်ရာ တရားရေးစနစ်") တို့တွင် တရားဥပဒေစိုးမိုးသက်ရောက်စေရေး ဌာနများ တရားစီရင်ရေးဌာနများနှင့် ပြစ်ဒဏ်စီရင်ရေးဆိုင်ရာ ဌာနများ ပါဝင်ကြသော်လည်း၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းဆိုင်ရာများအား ကိုင်တွယ်ရန် တာဝန်ရှိသည့် အစိတ်အပိုင်းများသာဖြစ်၍ ဆိုလိုသည်မှာ တရားရေးကဏ္ဍအား အခြားအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုမှုများထက် ပိုမိုကျယ်ပြန့်ကောင်း ကျယ်ပြန့်မည် သို့မဟုတ် ပိုမိုကျဉ်းမြောင်းကောင်း ကျဉ်းမြောင်းမည် ဖြစ်ပါသည်။
- တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးလုပ်ငန်းနှင့် ပုံပြင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းတို့ကို တရားရေး ကဏ္ဍ (သို့) စနစ်တွင် ထည့်သွင်းနိုင်ပြီး၊ သို့မဟုတ်ပါက သီးခြားကဏ္ဍများအဖြစ်သတ်မှတ်ကာ သက်ဆိုင်ဆက်နွယ်သည်ဟု စဉ်းစားနိုင်ပါသည်။

တို့ဖြစ်ကြပါသည်။

ဤ SSR အခြေခံအကြောင်းအရာလက်စွဲတွင် ဖော်ပြထားသည့် အကျယ်ပြန့်ဆုံးအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုမှုက ဆိုသည်မှာ တရားရေးအား ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲပေးခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်ထိန်းချုပ်ပေးခြင်းတို့တွင် ပါဝင်သော နိုင်ငံပိုင်နှင့် နိုင်ငံပိုင်အနေဖြင့်မဟုတ်သော အားလုံးသော ဌာနများနှင့် ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်သူများအား တရားရေးကဏ္ဍအဖြစ် သတ်မှတ်ဖွင့်ဆိုထားသည် ဟူ၍ဖြစ်ပါသည်။ တိကျစွာဖွင့်ဆိုထားမှုများ မည်သို့သောအခင်းအကျင်းတွင် အသုံးပြုထားသည်ဖြစ်ပါစေ SSR အား စုပေါင်းစပ်ပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဘောင်အတွင်းတွင် လုံခြုံရေးနှင့် တရားရေးတို့အား ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်ခြင်းကို အတူတကွ အစဉ်အမြင့် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ပါသည်။ အကြောင်းမှာ ယင်းတို့နှစ်ခုလုံးသည် နိုင်ငံနှင့် လူသားတို့လိုလိုရေးအတွက် မရှိမဖြစ်သောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။

လုံခြုံရေးကဏ္ဍတွင်း ပါဝင်မှုများနှင့် တရားရေးဆောင်ရွက်ပေးသူတို့ ကျရာနေရာအများအပြားတွင် ထပ်ဆင့်သိရှိလိုပါက SSR နောက်ခံအကြောင်းအရာလက်စွဲဖြစ်သည့် "လုံခြုံရေးကဏ္ဍ" ကို ကျေးဇူးပြု၍ ကြည့်ရှုပါ။

Further resources

For a discussion of the relationship between rule of law, and SSR:

- Alexander Mayer-Rieckh
Dealing with the Past in Security Sector Reform
SSR Paper 10 (Geneva: DCAF, 2013).
- Christoph Bleiker and Marc Krupanski
The Rule of Law and Security Sector Reform: Conceptualising a Complex Relationship SSR Paper 5 (Geneva: DCAF, 2012).

For an overview of justice reform in the context of SSR:

- OECD Development Assistance Committee
Section 7.6: Justice Reform
in OECD DAC Handbook on Security System Reform: Supporting Security and Justice (Paris: Organisation for Economic Cooperation and Development, 2007, pp. 163-181).

For more on military justice systems:

- Mindia Vashakmadze
Guidebook: Understanding Military Justice Toolkit: Legislating for the Security Sector 5.1 (Geneva: DCAF, 2010).

For a guide to justice reform and gender equality in the context of SSR:

- Shelby Quast
Tool 4: Justice Reform and Gender
in Gender and Security Sector Reform Toolkit, Megan Bastick and Kristin Valasek (eds) (Geneva: DCAF, OSCE/ODIHR, UN-INSTRAW, 2008).

More DCAF SSR resources

- DCAF publishes a wide variety of tools, handbooks and guidance on all aspects of SSR and good SSG, available free-for-download at **www.dcaf.ch** Many resources are also available in languages other than English.
- The DCAF-ISSAT Community of Practice website makes available a range of online learning resources for SSR practitioners at **<http://issat.dcaf.ch>**

The **Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces (DCAF)** is an international foundation whose mission is to assist the international community in pursuing good governance and reform of the security sector. DCAF develops and promotes norms and standards, conducts tailored policy research, identifies good practices and recommendations to promote democratic security sector governance, and provides in-country advisory support and practical assistance programmes.

DCAF wishes to thank

Petra Gurtner for production and design; Cherry Ekins for copy editing in English; Lynda Chenaf for copy editing in French;

Linda Machata for translation into French; and Fernando Colaço for app development.

Series editor

Fairlie Chappuis

To cite this publication

Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces, "The Justice Sector", SSR Backgrounder Series (Geneva: DCAF, 2015).

© DCAF. SSR Backgrounders are available free of charge from www.dcaf.ch. Users may copy and distribute this material provided that DCAF is

DCAF

a centre for security,
development and
the rule of law

Geneva Centre for the Democratic
Control of Armed Forces (DCAF)
P. O. Box 1360
CH-1211
Geneva 1
Switzerland

Read the SSR Backgrounders online or
download the free SSR Backgrounders
app for smartphones and tablets at
www.ssrbackgrounders.org